

ŠTO ČITATELJI KAŽU O KNJIZI
„OPROSTI ONO ŠTO NE MOŽEŠ ZABORAVITI“

„Zaista sam zahvalan na hrabrosti Lyse TerKeurst da bude uz nas i da nas poučava ne samo iz vlastita iskustva nego i iz širokih teoloških i terapijskih istraživanja o tome što praštanje jest, što nije i kako ga u stvarnosti živjeti. Ova knjiga ima neprocjenjivu vrijednost i molim za to da u vaš život unese iscjeljenje kakav je unijela u moj.“

- CRAIG GROESCHEL, pastor, Crkva života,
autor uspješnice *New York Timesa*

„Proživljavanje praštanja može biti jedna od najtežih stvari koje činimo u životu, a Lysa je napisala predivan vodič koji oduzima dah i koji nam pomaže da plovimo najtežim dijelovima svoje prošlosti. I sama je koračala tim teškim putem i ono što je Bog učinio u njoj i kroz nju nije ništa manje nego čudo!“

- JENNIE ALLEN, autorica uspješnice *New York Timesa Get out of Your Head*, osnivačica i vizionarka IF: Gatheringa

„*Oprosti ono što ne možeš zaboraviti* možda je najvažnija knjiga o praštanju koju sam ikad pročitala. Jedan zanemareni dio mojeg srca iscjeljivan je sa svakom stranicom i pronašla sam slobodu kroz borbu za praštanje.“

BIANCA JUAREZ OLTHOFF, govornica, učiteljica vjeronauka i
autorica uspješnice *How to Have Your Life Not Suck*

„Nevjerojatan sudar zbrkanoga i čudesnoga. Promatranje kako Lysa i Art ulaze u slobodu i otvaraju srca i ruke prema Bogu dok On nastavlja ispisivati čudo kroz njihovu priču jedna je od naših najvećih privilegija. Ako ste spremni krenuti u slobodu i stvoriti život koji će opet biti lijep, pročitajte ovo!“

- LOUIE I SHELLEY GIGLIO, pastor, Crkva Passion Cityja,
suosnovači pokreta Passion

„Lysa podsjeća čitatelje da nije stvar u onome s čime se nosimo, nego u *načinu* kojim se nosimo s okolnostima i koji stvara iskupljujući poruku nade za druge – a ta je istina dirljivo potvrđena Lysinim životom i stranicama ove knjige.“

- TRUDY CATHY WHITE, *Chick-fil-A* poslanica
i autorica knjige *A Quiet Strength*

„Lysina knjiga pomogla mi je da ponovno posjetim i obnovim dijelove svojeg srca koji su sprečavali praštanje. Ova priča bit će iscjeljujući melem za sve koji žele emocionalnu slobodu. Nisam je mogla odložiti!“

- REBEKAH LYONS, autorica uspješnice
Rhythms of Renewal i You Are Free

„Lysa mi je bila prijateljica dva desetljeća. Vjerujem joj, a trebali biste i vi. Često joj govorim da je iscjeliteljica slomljenih srca. Dopustite joj da vas vodi i pouči praštanju da biste opet mogli živjeti.“

- dr. DERWIN L. GRAY, glavni pastor, Crkva preobražaja, autor knjige
The Good Life: What Jesus Teaches About Finding True Happiness

„Ako ste ikad pokušali oprostiti nekomu i nikako niste mogli, ovo je knjiga za vas. Željela bih da sam imala ovu knjigu tijekom cijeloga svojeg odraslog života. To je knjiga koju ću čitati iznova i iznova.“

- TRACY W.

„*Oprosti ono što ne možeš zaboraviti* postat će ustaljeni priručnik o praštanju i procesu iscjeljivanja.“

-STEPHANIE A.

„U stranicama ove knjige skriveno je toliko zrnaca istine i perspektive da ju je gotovo nemoguće odložiti.“

- KIMBERLI F.

„Kao osobi koja je uzrokovala probleme u vlastitom braku, neopisivo mi je pomoglo da vidim borbu za praštanje s druge strane. Lysa vam pomaže da pronađete put, bilo da je riječ o praštanju sebi ili drugima.“

- LINDA G.

„Lysine riječi susrela sam tijekom razdoblja značajnih borbi s gubitkom, žalovanjem i životom punim neočekivanog. Pomogla mi je da vidim da i ja mogu opet biti lijepa. Neopisivo sam joj zahvalna.“

- STARR H.

„To su riječi koje su vam očajnički bile potrebne i koje zahtijevaju odgovor na pitanje: Zašto ste se tako dugo držali te boli?“

- MICHELLE R.

OPROSTI

ONO ŠTO

NE MOŽEŠ

ZABORAVITI

LYSA TERKEURST

OPROSTI

ONO ŠTO

NE MOŽEŠ

ZABORAVITI

OTKRIJTE KAKO KRENUTI DALJE, POMIRITI SE S BOLNIM
SJEĆANJIMA I STVORITI ŽIVOT KOJI ĆE OPET BITI LIJEP

PET PLUS
BIBLIOTEKA
KNJIGA 11.

Varaždin, 2022.
prvo izdanje

© Za Hrvatsku: STANEK d.o.o.
Travanj, 2022.

Marofska 45, Kućan Marof
42 000 Varaždin
Tel.: (042) 207 – 215
E-mail: info@staneK.hr

Prijevod s engleskog

Nebojša Buđanovac

Lektura

Diana Greblički - Miculinić

Urednik

Josip Stanek

Za nakladnika

Nadica Stanek

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001133002.

ISBN: 978-953-8130-48-9

Ime Autora: Lysa TerKeurst

Autorska prava © 2020 Lysa TerKeurst

© 2020 Thomas Nelson Cover design by Tori Danielson c/o Proverbs 31 Ministries
Cover photo © Stocksy

Naslov izvornika: *FORGIVING WHAT YOU CAN'T FORGET*

Podnaslov: *DISCOVER HOW TO MOVE ON, MAKE PEACE WITH PAINFUL MEMORIES, AND CREATE A LIFE THAT'S BEAUTIFUL AGAIN*

Sva prava pridržana.

"Published by arrangement with Thomas Nelson, a division of HarperCollins Christian Publishing, Inc."

"Objavljeno po dogovoru s Thomasom Nelsonom, odjelom HarperCollins Christian Publishing, Inc."

BEZ DOZVOLE IZDAVAČA: niti jedan dio ove knjige ne smije se reproducirati, umnožavati ili prenositi u bilo kojem obliku ili bilo kojim sredstvima – elektronskim ili mehaničkim, uključujući i fotokopiranje, fotografiranje, snimanje u bilo kojoj varijanti ili ubacivanje u bilo kakav sustav spremanja informacija.

*Posvećeno s ljubavlju i sjećanjem na Briana
Hamptona i njegovu predivnu obitelj... Karen
Hampton, Ben Hampton i Caroline Hampton
Cole. Brianovi otisci nalaze se u svemu što
sam napisala posljednjih deset godina, a ova
knjiga nije iznimka u tome. Čujem njegovu
nježnu mudrost, elegantni izazov i briljantnu
kreativnost dok pišem ove riječi. Tako mi jako
nedostaje. Najširi i najjači osmijeh bio mu je na
licu dok je pričao o vama.*

SADRŽAJ

<i>Uvod: Još plačem zbog onog što se dogodilo</i>	13
1. POGLAVLJE: Praštanje, riječ s dvije oštrice	19
2. POGLAVLJE: Dobro došli za stol.....	31
3. POGLAVLJE: Može li se to uopće preživjeti?.....	43
4. POGLAVLJE: Kako je praštanje moguće kad se osjećam ovako?	53
5. POGLAVLJE: Skupljanje točkica.....	71
6. POGLAVLJE: Povezivanje točkica.....	87
7. POGLAVLJE: Ispravljanje točkica	103
8. POGLAVLJE: <i>Nepromjenjivo se čini kao neoprostivo</i>	117
9. POGLAVLJE: <i>Granice koje će nam pomoći da ne plešemo s disfunkcijom</i>	131
10. POGLAVLJE: <i>Zato što su mislili da će ih Bog spasiti</i>	149
11. POGLAVLJE: <i>Praštanje Bogu</i>	165
12. POGLAVLJE: <i>Uloga koju igra gubitak</i>	179
13. POGLAVLJE: <i>Ogorčenost je loša pogodba koja daje velika obećanja</i>	193
14. POGLAVLJE: <i>Živite svakodnevno praksu praštanja</i>	209

<i>Ljepota praštanja.....</i>	<i>225</i>
<i>Putovanje kroz riječi koje zaista pišu u Bibliji o praštanju.....</i>	<i>227</i>
<i>Pitanja o praštanju koja najčešće postavljaju Lysi.....</i>	<i>245</i>
<i>Kako dobiti potrebnu pomoć.....</i>	<i>251</i>
<i>Neke važne ideje o zlostavljanju koje valja razmotriti.....</i>	<i>252</i>
<i>Zahvale.....</i>	<i>255</i>
<i>Bilješke.....</i>	<i>259</i>
<i>O autorici.....</i>	<i>263</i>

UVOD

Još plaćem zbog onog što se dogodilo

JESTE LI SE IKAD NAŠLI u situaciji da dijelite svoj život na razdoblje prije i poslije duboke povrede? Ili nekog strašnog razdoblja? Ili razgovora koji vas je šokirao? Ili dana šokantnog otkrića? Ili teškog poziva o nesreći? Razvoda? Samoubojstva? Skrivljene smrti toliko nezamislive da još ne možete vjerovati da osobe nema? Pogrešnog liječenja? Prekida? Dana kad vam je prijatelj otišao? Razgovora punog mržnje? Primjedbe koja kao da vam je žigom utisnuta na dušu? Uzimanja nečega što je trebalo biti vaše? Brutalnosti na nekom koga volite? E-poruke koju niste trebali vidjeti? Manipulacije? Narušavanja? Lažne optužbe? Krađe? Požara? Otkaza? Dana kad se sve promijenilo?

Tog trenutka u vremenu.

Poput vašeg osobnog pr. Kr. i pos. Kr., što obično znači „prije Krista“ i „poslije Krista“. Taj datum obično označava prekretnicu u povijesti – rođenje, život, smrt i uskrsnuće Kristovo. Kad imamo osobno obilježene trenutke u vlastitoj povijesti, možemo osjećati kao da to znači „prije krize“ i „poslije krize“.

To je crta u vremenu koja je toliko oštro nacrtana preko vaše stvarnosti da ne samo da vam dijeli život nego vam otvara banku sjećanja i ukalja je. Slike prošlosti koje su neke od naših najvećih blaga, sve dok ne postanu bolni podsjetnici na ono čega više nema. A kad vaš mobitel nasumce pošalje te snimke sa sjećanjem na ono što se dogodilo tog dana prije četiri godine, zaustavlja vam se dah.

Život prije. Život sada. Je li uopće moguće krenuti dalje nakon nečega takvog? Je li uopće moguće stvoriti život koji je opet lijep?

Neki dio onog što ste voljeli u svojem životu eksplodirao je u tom trenutku i obilježio vas tom neželjenom referentnom točkom koja ga dijeli na prije i poslije. Bol je razorna bez obzira na to kako je nastala. Ali što kad postoji osoba ili više ljudi čiji su izbori upalili šibicu koja je potpalila bol? Prirodno je da stisnete zube kad pomislite na ono što se dogodilo.

I možda vam se čini da cijelo vrijeme razmišljate o tome što se dogodilo, ili barem toliko često da se pitate hoćete li ikad, ikad prestati osjećati tu duboku, neuravnoteženu bol, taj pulsirajući, srceparajući osjećaj koji ključa s mješavinom tjeskobe, neodgovorenih pitanja i sumnje da više nitko na svijetu nije posve siguran.

Ljudi koji vas okružuju na poslu, u kafićima, u školi vašeg djeteta, pa čak i u crkvi, samo nastoje živjeti svoj život, posve nesvjesni da vam se u bilo kojem trenutku može javiti sjećanje toliko bolno da će vam se činiti kao da u cijelom svijetu nema više dovoljno kisika za disanje. Ali vi ste jedini kojeg to pogađa. Borite se za dah, znojite se i mole vas da nastavite dalje ili se sklonite s puta drugima.

Sve što možete činiti jest da zurate u te slike koje su se upravo pojavile, snimljene malo prije no što se sve promijenilo, i očajnički se poželite vratiti u taj trenutak i upozoriti svoje nekadašnje ja da promijeni smjer... izbjegne... pobjegne... skrene... možda, možda se sve ovo ne bi nikad dogodilo.

Tad zasigurno ne biste bili ovdje, u neredu naknadnog šoka i raspada, u boli i panici, krhki poput najtanje grančice, ali ukočeni poput stogodišnjeg panja.

Ja sve to razumijem.

Poput vas, željela bih da nemam takvo intimno poznavanje tih osjećaja. No imam. Ako ste pročitali moju posljednju knjigu *Nije trebalo biti tako*, znate za razorno otkriće izvanbračne veze mojeg supruga i dugog puta nesigurnosti kojim sam još koračala na kraju te knjige. Četiri godine paklene duševne boli koje su uslijedile nakon tog otkrića napokon su neočekivano krenule

prema pomirenju. Zahvalna sam, ali nisam bila pošteđena sporog i mučnog posla ponovnog otkrivanja vlastitog puta pošto sam iskusila nešto što mi je zauvijek obilježilo život.

Danas sam opet plakala. Ne zato što nešto ne valja u mojem braku. Obnova je dar na kojem sam duboko zahvalna, ali ova knjiga ne govori o tome. Ona govori o tome što učiniti kad ne možete zaboraviti ono što se dogodilo, a *praštanje* vam se čini kao prljava riječ.

Ovdje ću podići ruku. Zato sam danas plakala. Ako to možete shvatiti, onda znate kako je grozno dijeliti svoj život riječima *prije* i *poslije*. A ako nitko na ovom svijetu nije bio toliko ljubazan da to izgovori, ja hoću. Vrlo, vrlo mi je žao zbog svega što vam se dogodilo.

Bilo da se radi o jednom događaju ili o nizu povreda koje su se skupljale tijekom vremena zato što netko nije bio ono što je trebao biti, nije učinio ono što je trebao učiniti, ili vas nije zaštitio kako vas je trebao štititi, vaše slomljeno srce treba sigurno mjesto na kojem može sve proraditi. Tko god bili „oni“ u vašoj priči, njihova djela su vas povrijedila, oduzela vam nešto i pokrenula niz događaja koji još jako utječe na vas. I to je pogrešno.

Ovo nije sud njima. Ne znam činjenice o tome što se dogodilo i nisam kvalificirana da im sudim, ali mogu svjedočiti vašoj boli.

Vaša je bol stvarna. I moja je. Ako vam to nitko nije priznao, ja ću.

Ali, prijatelju, mogu li ti šapnuti nešto što učim?

Ako ostanete na mjestu, krivite njih i zauvijek definirate svoj život time što su učinili, samo će vas boljeti jače. Još i gore, bol će se projicirati na druge. Što nas bol više izjeda, više će nas kontrolirati. I nažalost, od naše nerazriješene boli najviše će nastradati oni koji su najmanje zaslužili biti povrijeđeni.

Ta osoba ili ti ljudi – izazvali su dovoljno boli vama, meni i onima oko nas. Učinjeno je dovoljno štete. Uzeli su dovoljno. Ne morate im predati ono što vam je dragocjeno i neizmjerljivo vrijedno te proglasiti sva sjećanja bolnima. Vi odlučujete kako ćete dalje.

Prije nekoliko godina, kad mi se brak urušio, nisam mislila da mogu utjecati na zadržavanje sjećanja koja su mi bila dragocjena.

*Što nas
bol više*

IZJEDA,

*više će
nas*

KONTROLIRATI.

Mislila sam da mi je brak gotov te da moram preurediti svoj život i unaprijed i unatrag. Prošla sam kroz cijelu kuću i uklonila sve slike „nas“. Spakirala sam neke od omiljenih podsjetnika na obitelj. Pokušala sam rasplesti svoj život od bilo čega što me podsjećalo na ono što je bilo nekad, jer eto nisam znala što drugo učiniti. No potpuna sterilizacija života od fizičke prisutnosti podsjetnika nije uklonila bol. Ne možete preurediti stvarnost da biste isforsirali iscjeljenje. Ne možete se lažno uvjeriti da ste dobro s time što se dogodilo. No možete odlučiti da onaj koji vas je povrijedio neće odlučivati što će biti s vašim sjećanjima. Vaš život može biti elegantna kombinacija lijepog i bolnog. Ne morate stavljati nijednu definitivnu etiketu na ono što je nekad bilo. Može biti oboje.

Možda je to dio razloga zbog kojeg je teško krenuti dalje: otpuštanje.

Ali što ako je moguće otpustiti što moramo, a ipak nositi sa sobom što nam je lijepo i smisleno i istinito? I možda će nas ta blaža verzija kretanja dalje lakše dovesti do praštanja. Bilo je dovoljno traume. Zato, kako ne želim ostati bez bilo čega drugoga, moram odlučiti što ostaje, a što odlazi.

To je ono što trebam. To je ono što želim.

Želim opet s radošću gledati svoj svadbeni album, iako će nam afera na kraju postati zastrašujuća stvarnost. Taj je dan ipak bio stvaran i lijep, i vrijedan čuvanja.

Želim se sjećati onog putovanja na kojem smo bili i u kojem smo svi uživali, ne usredotočivši se na činjenicu da se dogodilo kad nisam znala što se događa. Ipak smo stvarali sjajna sjećanja puna smijeha, dijeljenja nama poznatih šala, ludih natjecateljskih igara, smiješnih plesova i dugih razgovora za večerom. To je bilo stvarno i bilo je lijepo. I nisam spremna zaniijekati što sam iskreno iskusila.

Želim pogledati božićnu čestitku koju smo poslali – na kojoj smo svi lijepo odjeveni i smiješimo se – i ne trznuti se zato što se osjećam poput budale ili što mislim da je lažna. Ta obiteljska bliskost koju smo snimili tog dana bila je stvarna i meni tako dragocjena i iskrena.

Želim to i vama. Kako god se to prenijelo unutar konteksta vaše boli, te slike, ta sjećanja, ta razdoblja zajedništva... ako su vam bila radosna, onda ih sačuvajte.

Druga sjećanja, koja su izrazito bolna, slobodno otpustite.

A ona koja su mješavina jednog i drugog, pokušajte razvrstati na hrpe onog što valja sačuvati i onog što valja odbaciti. Važno je da ne dopustite da vam bol ponovno ispisuje sjećanja. I apsolutno je nužno ne dopustiti boli da vam uništi budućnost.

1. POGLAVLJE

praštanje,

RIJEČ S DVIJE
OŠTRICE

U RANIM DANIMA I MJESECIMA razaranja mojeg braka, sjećam se kako sam željela da me mogu uspavati, kao kad ste na operaciji. Zašto zovu anesteziologe samo kad vas kirurški otvaraju? Kad ste emocionalno izrezani, to ne boli ništa manje.

Šok, slamanje srca i urušavanje odnosa utjecali su na sve razine mog života. Ništa nije ostalo netaknuto ili neoštećeno. Osjećala sam grubu stvarnost svakog dana. Svakog jutra budila bih se i razorilo bi me nešto drugo. Djeca su mi imala problema. Zdravlje mi je bilo sve lošije. Financijsko stanje mi je bilo u kaosu. Dobivala sam pisma odvjetnika za koje nisam ni sanjala da će mi trebati. A svake noći mogla sam zaspati samo lažući sebi da će sutra biti bolje.

Dani su se pretvarali u mjesece, mjeseci u godine, i polako sam se pretvorila u nekog koga nisam prepoznavala. Moj snažni, ali obično bezbrižan duh postao je zbrkana mješavina tjeskobe, napada panike i zasljepljujuće boli koja je bila toliko snažna da sam mislila da se više nikad neću osjećati zdravom ni povratiti osjećaj normalnosti. A budući da sam prošla toliko toga što je bilo teško proraditi, tama mi je počela zamračivati nekad optimističan pogled na svijet.

Odnosi su se sveli na pokušaje da upravljam onime čega sam se bojala, umjesto da uživam u onome što sam voljela u tim odnosima. Smijeh mi se činio lažnim. Zabava mi se činila nepromišljenom. A nesavršenosti ljudi bila su poput neonskih svjetala što su vrištala da su oni samo još jedna visokorizična prilika da budem povrijeđena. Svakodnevni problemi činili su se kao najgori scenariji, a mala nezadovoljstva poput emocionalnog kaosa. I veliki i mali gubici djelovali su kao smrtonosni udari.

Pojavio se nekakav osjećaj težine koji nisam mogla objasniti ni odrediti. Nisam sigurna kako da ga točno opišem, osim da mi se u različite dane prikrađao s različitim personama koje su me istodobno držale na okupu i trgale na komade.

Cinizam se odijevao u zaštitara, tjerajući me da vjerujem da će me, budem li se manje nadala, zaštititi i spriječiti od jače boli. No, u stvarnosti, bio je to lopov pod krinkom, koji je htio ukrasti svaki djelić bliskosti između mene i onih koje volim. Još i gore, htio je ukrasti autentičnu bliskost između mene i Boga.

Ogorčenost se maskirala u suca vrhovnog suda, tjerajući me da vjerujem da moram štiti dokaze od svih onih koji su me povrijedili kako bih mogla iznova ponavljati svoj hermetično zatvoreni sudski slučaj i čuti kako ih proglašavaju „krivima“. No, u stvarnosti, bila je to kazna izolacije koja je pokušala izgladnjati moju dušu od odnosa koji daju život.

Zamjeranje se ogrtalo u zastavu obilježenu riječju *opravdanje*, tjerajući me da vjerujem da je jedini način za oslobađanje od boli pobrinuti se da oni koji su je izazvali trpe jednako kao i ja. No, u stvarnosti, bila je to prerušena zamka, čiji su se zubi poput bodeža zabijali sve dublje i dublje u mene, mučili me i, što je još gore, sprečavali da krenem dalje.

Odgadanje se prikrađalo poput prodavača u kinu, nudeći kokice i udoban stolac načinjen od moje tuge i žalosti, tjerajući me da vjerujem da je u redu ostati ovdje i stalno iznova gledati stare filmove o onome što se dogodilo, i da ću time jednog dana shvatiti zašto se to dogodilo. No, u stvarnosti, bila sam u mučionici, pri čemu je svaka repriza filma samo pojačavala bol, ali nije davala odgovore koje sam očekivala pronaći.

I na kraju, *problemi s povjerenjem* prerušili su se u privatne istražitelje na tajnoj misiji, tjerajući me da povjerujem da će mi pomoći da ulovim svakoga tko me želi povrijediti i dokažem da nitko nije zaista pošten. U stvarnosti, problemi s povjerenjem bili su otrovni plin koji je, umjesto da drži podalje nekolicinu ljudi kojima ne bih trebala vjerovati, gušio život u svakome tko bi mi se približio.

To su bili vojnici neproštanja što su vodili rat protiv mene.

Vojnici nepraštanja koji vode rat u ovom trenutku protiv svake osobe koja trpi.

Ja sam duša koja voli ideju praštanja... sve dok ne postanem bolna duša koja ne voli tu ideju.

Možda se čini čudnim da sam ja ta koja zapisuje riječi ove knjige. No, da mi je to bilo lagano, da nisam imala problema s praštanjem, nisam sigurna da bi ona bila napisana s tjeskobom kakvu ta poruka zaslužuje.

Prepušteno mojoj dubokoj, dubokoj povrijeđenosti, praštanje se moglo činiti napadnim, nemogućim, jednim od najbržih načina potiskivanja nepoštenog osjećaja da su vas nezasluženo povrijedili. Ja vapim za poštenjem. Želim blagoslove za one koji slijede pravila života i ljubavi. Želim popravke za one koji ih krše.

Tražim li previše?

I upravo se na toj točki volim zaustaviti, kipjeti u sebi, fokusirati se na pogreške svih drugih i okupljati one koji se slažu sa mnom kako bi mi se pridružili i pomogli da opravdam ostanak na mjestu.

No to je kao kad sam bila na koledžu i ostala na parkiralištu prekrasnog izletišta samo da bih nešto dokazala. Netko od prijatelja s kojima sam se vozila blago me povrijedio. Kad smo došli na odredište, svi su izašli iz automobila, prošli kroz ulaz i proveli sate igrajući zabavne igre na plaži, skačući u osvježavajuće pro hladne valove, jedući užinu i stvarajući zajedno sjajna sjećanja. Cijelo to vrijeme ja sam koračala po parkiralištu osvetničkim koracima po teškoj žezi, dopuštajući svojem bijesu da se pojačava sa svakim satom koji bi prošao.

Uživala sam u ideji da svoje prijatelje poučim lekciji tim solo-protestom.

No, na kraju, ja sam jedina na koju je utjecao. Ja sam jedina koja je nešto propustila. Ja sam jedina koja je ostala gladna. Ja sam jedina o čijim se pogrešnim postupcima razgovaralo tog dana. I ja sam jedina koja se vozila kući u tišini, svjesna da nitko drugi nije kažnjen mojim izborima osim mene same.

Vojnici nepraštanja likovali su i klicali zbog svoje pobjede tog dana. A ja sam bila samo još jedna usamljena duša koja se

uspavala plačući, s osjećajem sramote i poraza. Jedino sjećanje koje sam stvorila tog dana bilo je gorko.

To je bio luckast dan s prilično nevažnom uvredom koja me posve izbacila iz takta. Molim vas, znajte da apsolutno priznajem da je velik dio boli kroz koju prolazimo vi i ja daleko ozbiljniji, složeniji i razorniji od tog dana na plaži. Ali to parkiralište je tako dobra slika onog što nam se događa kad se zadržavamo na uvredi i onog kamo nas okrutni vojnici nepraštanja uvijek vode: u izolaciju... u emocionalnu tamu razbijenih veza... u duhovnu tamu s nagomilanim stidom... i u pomračeni pogled na svijet u kojem nismo u stanju vidjeti ljepotu koja nas čeka izvan tog parkirališta.

Što da sam bila u stanju otpustiti osjećaj uvrijeđenosti i krenuti dalje tog dana na plaži? Što kad bih mogla to učiniti sad?

Sposobnost da se opet vidi ljepota jest ono što želim za vas i za sebe. Praštanje je oružje. Naši su izbori za kretanje dalje bojno polje. Kretanje dalje jest putovanje. Otpuštanje toga teškog osjećaja jest nagrada. Vraćanje mogućnosti povjerenja i bliskosti slatka je pobjeda. A čvrsto koračanje s Gospodinom od povrede do iscjeljenja jest sloboda koja nas čeka.

To je ova knjiga. Putovanje na kojem ćete otkriti nove načine, zdravije i korisne načine, za prorađivanje svoje boli.

A sad ću vam reći što ona nije.

Ona nije poruka koja umanjuje ono kroz što ste prošli ili ublažava bol zbog koje ste prolili milijun suza. Ona nije poruka koja opravdava zlostavljanje ili napuštanje ili preljube koji su pogrešni, ma kako drugi to oblikovali ili prikazivali. Ona nije poruka koja odbija priznati koliko su osjećaji moćni i koliko se bespomoćno možete osjećati kad vas preplavi bol, kad vas potaknu sjećanja, kad vas zanemaruju oni koji su vas trebali voljeti, ili vas odbace oni koji su trebali mariti za vas.

To nije poruka koja zahtijeva od vas da opravdate najokrutnije i najgroznije zločine počinjene protiv vas ili onih koje volite.

Niti će ići u smjeru praštanja koje zahtijeva da izgladite sve odnose sa svim ljudima – to ponekad nije ni moguće ni

sigurno. Zapravo, na ovim stranicama rasplest ćemo pogrešno isprepletene ideje praštanja i pomirenja.

A ta poruka definitivno nije nešto što će vam se propovijedati s uperenim prstom i optužujućim tonovima. Osobno ne mogu prihvatiti takve poruke, pa ih neću ni odašiljati. No nudit će obilje milosti i pogonjena je Božjom istinom. Uostalom, milost nas uvjerava da je omekšavanje naših ustrašenih srca sigurno, ali istina je ono što će nas osloboditi (Evangelje po Ivanu 8:32). Milost i istina ujedinjeni su u cijelome Svetom pismu (Evangelje po Ivanu 1:14, 17). Kad bih vam ponudila samo milost, zakinula bih vas za ono što je zaista potrebno da iscijelite. I dok je istinu ponekad teško čuti, Bog nam je daje zato što zna što naša srca i duše zaista trebaju. Njegova je istina ono što nas oslobađa.

Praštanje je moguće, ali neće se uvijek činiti mogućim.

Praštanje se često čini kao jednom od najviše izluđujućih uputa Gospodinovih.

To je zaista riječ s dvije oštrice, zar ne?

Teško ga je dati. Sjajno ga je primiti. Ali kad ga besplatno dobijemo od Gospodina i odbijemo ga dati, nešto se teško počne stvarati u našim dušama.

To je težina praštanja kojem nije dopušteno da prođe kroz nas. A za mene, to je uglavnom zato što sam pogrešno shvatila nešto neopisivo duboko u vezi s praštanjem.

Praštanje nije nešto teško, što možemo izabrati hoćemo li učiniti ili nećemo. Praštanje je nešto teško stečeno, u čemu imamo prilike sudjelovati. Naša uloga u opraštanju nije uloga očajnika u kojoj se moramo probijati stisnutih zuba i šaka. To nije borba kroz razdraženost ni hrvanje s gnjevom. To nije jecanje kroz otpor svih naših opravdanja da ostanemo ljutiti i povrijeđeni i užasnuti svime što su nam učinili.

Nekad sam smatrala da jest.

No sve dok pogrešno smatram da se praštanje uzdiže i pada na sve moje napore, skupljenu hrabrost, pronađenu zrelost, nadvladani otpor i nježne osjećaje koji se u jednom trenutku čine stvarnima, a u drugom lažnima, nikad neću biti u stanju autentično pružiti oprost kakav je Isus pružio meni.

*Praštanje nije čin moje
odlučnosti. Praštanje
je omogućeno jedino
mojom suradnjom.*

Moja sposobnost da praštam drugima umjesto toga uzdiže se i pada na ovo: oslanjanje na ono što je Isus već učinio, što dopušta Njegovoj milosti *za mene* da slobodno teče *kroz mene* (Poslanica Efežanima 4:7)

Praštanje nije čin moje odlučnosti.

Praštanje je omogućeno jedino mojom suradnjom.

Suradnja je ono što sam propustila.

Bog zna da to ne bismo mogli sami. Znao je to vrlo dobro, od samog trenutka kad je hrskanje zabranjenog voća postalo prvi zvuk grijeha. A tad je došlo siktanje neprijateljevih optužbi i udaranje koraka užasnog muškarca i žene. Adam i Eva otrčali su u tamu dok su krivnja i stid odzvanjali jekom koju i danas čujemo kako dopire iz naših usta. Zatim su se sakrili.

Čim je grijeh postao njihov izbor, dali su prednost pokrovu tame.

I molim vas, budite strpljivi dok pišem ove riječi. Ne bježim i ne skrivam se u tami samo kad učinim nešto pogrešno. Isto vrijedi i kad činim upravo suprotno od onoga kako bih trebala reagirati na nekoga tko griješi protiv mene, skrivi mi nešto, povrijedi me, ili me samo stavi u nezgodan položaj. Moja prva reakcija u većini slučajeva nije da ih blagoslovim, niti da budem strpljiva s njima, niti da budem poput riječi iz Poslanice Rimljanima 12 i dam im *Happy Meal* i čokoladni *milkshake*.

Ne.

Moja prva reakcija jest da učinim upravo ono zbog čega toliko kritiziram njih. Zauzvrat dopuštam svojim opravdanjima da me uvuku, i potrudim se povrijediti ih onako kako su

oni povrijedili mene. A kad grijeh postane moj izbor, dajem prednost pokrovu tame. No, nemojte se zavaravati... nije stvar samo u onome što me pokriva. Stvar je i u onome što lebdi nada mnom tom izluđujućom težinom.

Ljudska su srca vrlo sklona tomu da žele prikriti stvari. Svi imamo mjesto kamo bježimo, a koje je mračno, umjesto da riskiramo što bi moglo izaći na svjetlosti. Želimo slobodu, ali pružamo otpor tomu da jednostavno činimo što nam Bog kaže da činimo.

Bog je sve to znao.

Zato je stvorio način koji ne ovisi o našoj snazi. Način praštanja. Način da zgrabimo Isusove raširene ruke, krvave od raspeća, s kojih kaplje iskupljenje. On pokriva i prašta ono što smo mi tek mogli skrivati. On prašta ono za što mi nikad ne bismo bili dovoljno dobri da ispravimo. I stvara nam put da jednostavno surađujemo s Njegovim djelom praštanja – da ga primamo i da ga dajemo.

Vjerujem cijelim svojim srcem da je primljeno i dano praštanje upravo ono što cijepa ovaj svijet i otvara ga najsnažnijem otkrivanju stvarnosti Isusa, više od gotovo bilo čega drugoga.

No molim vas nikad ne brkajte iskupljenje s ponovnim sjedinjenjem. Ponovno sjedinjenje ili pomirenje zahtijeva dvoje ljudi koji su spremni naporno raditi da bi se opet sastali. Iskupljenje je samo između vas i Boga. Bog može iskupiti vaš život, čak i ako se narušeni ljudski odnosi više ne poprave.

A vi i ja možemo oprostiti, čak i ako se odnos nikad ne obnovi. Nevjerojatno je oslobođenje oprostiti i ne morati čekati na druge ljude koji mogu ili ne moraju htjeti razgovarati o svemu. Bit praštanja nije uvijek učiniti nešto za ljudski odnos, nego poslušati nešto što nam je Bog naložio da učinimo.

Oni koji najviše surađuju s praštanjem jesu oni koji plešu najslobodnije u ljepoti iskupljenja.

A što je točno to predivno iskupljenje? To je kad prihvatite razmjenu koju Bog nudi.

ČEGA SE ODRIČETE: Prava da zahtijevate da vam onaj koji vas je povrijedio plati ili da pati zbog onog što je učinio.

*Oni koji najviše
suraduju s*

PRAŠTANJEM

*oni su koji plešu
najslobodnije u ljepoti*

ISKUPLJENJA.

Bog će se pozabaviti time. Čak i ako nikad ne vidite kako On to rješava, znate da će to učiniti.

ŠTO DOBIVATE: Slobodu da nastavite dalje.

Krajolik vašeg života ne bi smio biti bolna jama u koju vas je druga osoba uvukla. Postoji toliko toga što trebate vidjeti, otkriti i iskusiti. Otpustite prekapanje te blatne jame, nadajući se da je tamo zakopana neka nagrada. Nije. Uzmite Božju ruku. Oslobođanje riječi praštanja s vaših usana jest poput rasipanja sjemena predivnih cvjetova. Blato jame postaje plodno tlo koje u sebi nosi potencijal. Uskoro ćete plesati kroz sve ono što je procvjetalo i razraslo se oko vas.

Neko vrijeme možda će vam još nailaziti suze. To je u redu. Sloboda od nepraštanja ne znači trenutno iscjeljenje svih uključenih emocija. Ali znači da će se te emocije na kraju pretvoriti u suosjećanje umjesto u ogorčenost.

I vidjet ćete... oni koji u najvećoj mjeri surađuju s praštanjem zaista su oni koji plešu najslobodnije u ljepoti iskupljenja.

Ostavljam ovu tvrdnju ne zahtijevajući ništa od vas.

Zasigurno ne želim reći da biste trebali brzo prijeći preko svega što vam se dogodilo i krenuti dalje. Duboke emocije nailaze nam u valovima, ali ne odlaze jednako brzo.

Potrebno je vrijeme. To je upravo ono što vam želim dati dok se polako krećemo kroz ovu poruku. Prije no što prođemo koracima praštanja, najprije ćemo proraditi naše mehanizme nošenja s problemima i razloge zbog kojih se opiremo praštanju. Što je još važnije, donijet ćemo odluku da preživimo sve to oduzimajući moć onima koji su nas povrijedili. Naše iscjeljenje ne može biti ovisno o njihovim naporima, osobito ako se ne mogu ili ne žele mijenjati. Da, potrebno je vrijeme za to, ali moguće je.

Napredak prema praštanju zahtijevat će i druge važne sastojke. Potrebno je razumijevanje. To je razlog zbog kojeg dijelim i brutalne i predivne detalje vlastite duboke boli.

Potrebna je uvid. To je ono što ću vam pružiti na temelju svojeg izučavanja Božje Riječi, svojih priznanja o otporu i svojega nesavršenog napretka.

Potrebna je božanska intervencija. To je upravo ono što će vam Bog pružiti osobno i duboko, ne kroz moje riječi, nego kroz Njegove, kojima je ova knjiga protkana.

I napokon, potrebna je otvorenost. To je poziv. Ne zahtijevam to od vas, nego vam nudim mjesto u ovoj raspravi kako bi se nježno i predivno pojavila vaša vlastita otkrivenja od Boga. A najbolji je dio... to možemo učiniti zajedno.

